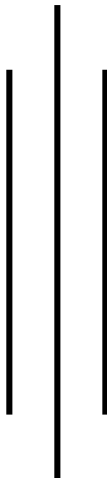
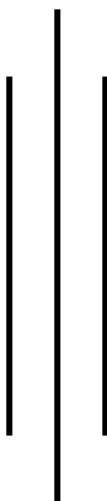

हर्बल आयल उद्योग

औद्योगिक स्कीम प्रथम शंशोधन
(२०७३/२०७४)

- परिचय र प्राविधिक पक्ष
- आर्थिक पक्ष

नेपाल सरकार

उद्योग मन्त्रालय

घरेलु तथा साना उद्योग विभाग

त्रिपुरेश्वर

विषयसुचि

परिचय.....	3
प्रविधि.....	4
उत्पादन प्रकृयाको प्रवाह चित्र	5
वातावरणीय पक्ष.....	6
प्रदुषणको किसिम.....	6
रोकथामका उपायहरु	6
सरसफाइ.....	7
कामदारको सुरक्षा.....	7
बालश्रमको प्रयोग	7
ट्रेनिङ्ग	8
अग्नि तथा आकस्मिक घटना :.....	8
हर्बल आयल उद्योगका केहि तस्वीरहरु	
स्कीम	

हर्बल आयल प्रोसेसिङ्ग

परिचय

हर्बल सामान उत्पादन गर्ने उद्योगहरूले देश तथा विदेशमा प्राकृतिक जडिबुटिमा आधारित स्वास्थ्यवर्धक वस्तुहरूको उत्पादन तथा आपूर्ति गरिरहेका छन्। हाल आएर जडिबुटिमा आधारित वस्तुहरूको माग विदेशमा पनि निकै बढिरहेकोले यस्ता उद्योगहरू विदेशी मुद्रा आर्जन गर्ने श्रोतको रूपमा समेत देखिएको छ। त्यसैले यस्ता उद्योगहरू देशमा बढ्दै पनि छन्। यस्ता उद्योगहरूबाट वन्य कच्चा पदार्थहरूको राम्रो उपयोग हुन गई वनको महत्वलाई उजागर गरेको छ। जडिबुटिमा आधारित हर्बल सामानहरू उत्पादन गर्ने उद्योग खोल्ने उद्यमीहरूलाई यस विभाग वा मातहतका कार्यालयबाट स्कीमको नमुना प्राप्त होस भन्ने आशयले यस विभागबाट स्कीम निर्माण गराईएको हो। विभिन्न प्रकारका हर्बल सामान उत्पादन गर्न आवश्यक पर्ने यन्त्र तथा उपकरण, विद्युत शक्ति इन्धन, वार्षिक उत्पादनको क्षमता, अदिका बारेमा उद्योग खोल्नु पूर्व जानकारी दिन खोजिएको छ। उद्योगीहरूले उत्पादनको प्रकृति हेरि यन्त्र वा उपकरण छान्न, उर्जा उपभोग र आर्थिक भारका बारेमा अग्रिम जानकारी समेत प्राप्त गर्न सक्छन्। आफुलाई आवश्यक पर्ने जनशक्ति, बैंक बाट लिनुपर्ने ऋण तथा ब्याजका बारेमा तथा बीमा(इन्सुरेन्स) प्रीमियमका बारेमा समेत सचेत रहन मद्दत गर्छ। उद्योगलाई आवश्यक पर्ने वार्षिक स्थिर पूजी, चल खर्च तथा भैपरिआउने खर्च, वार्षिक आमदानी नाफा नोक्सानीको आकलन समेत प्रस्तुत स्कीममा खुलाई सम्पूर्ण उद्यमीहरूलाई सजिलो बनाइएको छ। अझै वातावरणीय प्रतिकूल प्रभाव भारेमा जडान गर्नु पर्ने संयन्त्र तथा उद्योगी स्वयम वातावरण प्रति चनाखो र सक्रिय हुनुपर्ने तथा वातावरण संरक्षका आवश्यक उपायहरू अपनाउनु पर्ने तथ्य समेत यस स्कीममा उल्लेख गरिएको छ। यस स्कीममा उत्पादन प्रकृया, वातावरणीय पक्ष तथा रोकथामका उपायहरू, कामदारको स्वास्थ्य तथा सुरक्षा, तालीम तथा हुन सक्ने अग्नीतथआ विद्युती आकस्मिक दुर्घटनाका बारे समेत समेटिएको छ।

भौतिक प्रकृयाद्वारा वनस्पतिबाट निकालिएको तेललाई जडिबुटिको सुगन्धित तेल (Herbal Essential Oil) भनिन्छ। यो वाष्पशिल एवं सुगन्धित हन्छ। जडिबुटिको सुगन्धित तेलको आवश्यकता आयुर्वेदिक औषधिउपचारका लागि मात्र सीमित नभई यसको उपयोगिता व्यापक रहेको छ। विभिन्न किसिमका खाद्य, औषधि, कस्मेटिक तथा ट्वाईलेटरी आदिमा जडीबुटीको सुगन्धित तेलको उपयोग भएको पाइन्छ। नेपाल जस्तो कृषि प्रधान देशको लागि जडीबुटीको खेती कृषक लगायत उद्योगी दुवैलाई आर्थिक दृष्टिकोणबाट लाभदायक हुने देखिन्छ। यसको बजार खास गरी अन्तराष्ट्रिय क्षेत्रमा व्यापक रहकोछ। नेपालको विभिन्न भागमा जडिबुटिको सुगन्धित तेलको लागि आवश्यक कच्चा पदार्थ प्रचुरमात्रामा पाइन्छ। यस किसिमको प्रकृतिक श्रोतलाई औद्योगिक उपयोगमा ल्याउन सकिइमा यसले राम्रो बजार पाउन सक्ने समभावना छ। जडिबुटीको सुगन्धित तेल बढी मूल्य र कम आयतनको वस्तु हुने भएकोले यो निकासिको दृष्टिकोणले पनि महत्वपूर्ण छ।

प्रविधि

जडिबुटि प्रशोधनका लागि निम्न प्रकृयाहरु अपनाईन्छनः

१ कच्चा पदार्थ सुकाउने

संकलित जडिबुटि प्रशोधन गर्नु अघी यसलाई करिब २०/२२ घण्टासम्म छहारीमा ओईल्याउने गरी फजाएर सुकाइन्छ। यसरी छहारीमा सुकाउदा सुर्यको प्रत्यक्ष तापबाट डढेर ओइलाउछ। ओइलाएको कच्चा पदार्थलाई एकै ठाउँमा थुप्रो पारेर राख्नु हुन्न। एक ठाउँमा थुपारेर राखेमा कच्चा पदार्थ कुहिन सक्छ र तेलको गुणस्तरमा पनि नराम्रो असर पर्न जाने हुन्छ।

२ कटीङ्ग र ग्राईण्डिंग

कच्चा पदार्थलाई आवश्यकता अनुसार टुक्रा पारिन्छ। जडिबुटिको प्रकृति अनुसार पात, जरा, डाँठलाई प्रशोधनका लागि अघी बढाइन्छ। जरा वा डाँठलाई मसिनो धुलो बनाउने काम हुन्छ।

३ वाष्पिकरण

सुकाईएको जडिबुटि बालीलाई द्रविकरण यन्त्रमा राखी तेल निकालिन्छ। द्रविकरण संयन्त्र विभिन्न प्रकारका हुन्छन। साधारणतया व्यापारिक उद्देश्यले गरिने द्रविकरण संयन्त्रमा जडिबुटि राखे भाँडोमा कम्तिमा ५०० किलो क्षमता, कन्डेन्सर र रिसिभर हुन्छन्। उक्त भाडाँमा जडिबुटि राखि बन्दगरी सकेपछी ब्वाइलरबाट बाफ पठाईन्छ।

४ कन्डेनसर

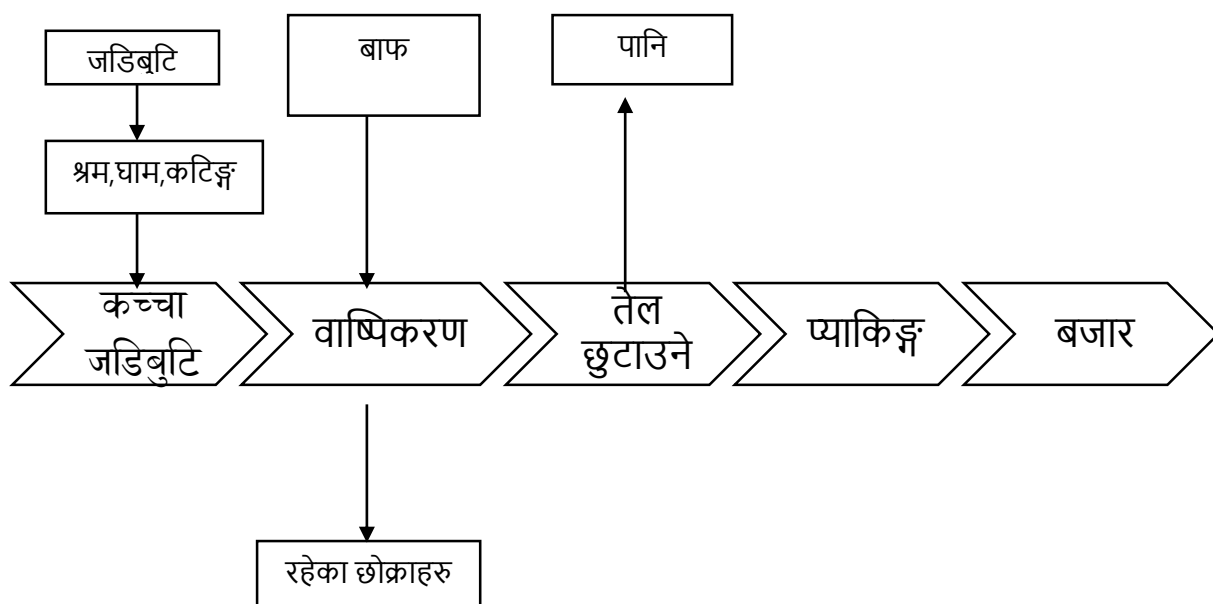
तातो बाफ सँगसँगै जडीबुटीमा भएको सुगन्धित तेल वाष्पसँगै कन्डेन्सरमा आउँछ। कन्डेन्सरमा चिसो पानीको कारण बाफ पानीमा र सुगन्धित तेल पनि झोलको रुमा रिसिभरमा आउँदछ।

५ तेल छुट्याउने

तेल र पानी नमिसिने भएको कारण तेल पानीबाट सजिलैसँग निकालिन्छ। तेल छुट्याउने भाँडोको सहयोगले तेललाई तेल संकलन टैंकी र पानीलाई कन्डेन्सरमा पठाइन्छ। यसरी प्रशोधन गरी निकालिएको तेलमा ३ प्रतिशत वाष्प हुन्छ जुन भ्याकुम ड्राइड बात सुकाइन्छ। यसमा सोडियम क्लोराइडको प्रयोग हुन्छ।

६ प्याकिङ्ग

उत्पादित जडिबुटीको सुगन्धित तेललाई स्टील वा ग्याल्भानाईज्ड ड्रमहरूमा राखिन्छ। सो उपलब्ध नभए एलुमिनियम वा कालो सिसाको भाँडामा राम्रोसँग बिको लगाइ प्रकाश नपर्ने ठाउँमा सुरक्षित ठाउँमा पर्दछ। यसरी संचित सुगन्धित तेललाई लामो समय सम्म गुणस्तर नबिग्रने गरी राख्न सकिन्छ।

उत्पादन प्रकृयाको प्रवाह चित्र

वातावरणीय पक्ष

प्रदुषणको किसिम

प्रस्तुत उद्योगबाट निम्न वस्तुहरू निस्कने ती वस्तुहरूलाई रोकथाम गर्ने उपायहरू:

सि नं	प्रदुषणको किसिम	निश्कासन हुने वस्तुहरू
१	ठोस खेर पदार्थ	विग्रेका/काम नलाग्ने जडिबुटि, बाह्य पदार्थहरू, मसिना धुलोहरू, विग्रेका प्याकिङ्ग गर्ने प्लाष्टिकका ब्याग, खरानी आदि
२	तरल खेर पदार्थ	जडिबूटि तथा उपकरणहरू धुँदा निस्कने फोहर पानी
३	ध्वनी प्रदुषण	मशिन सञ्चालनबाट आएका ध्वनिहरू
४	वायु प्रदुषण	जडिबूटी पकाउदा निस्कने धुवाँ तथा पिध्दा, चाल्दा निस्कने धुलो

रोकथामका उपायहरू

सि नं	प्रदुषणको किसिम	रोकथामका उपायहरू
१	ठोस खेर पदार्थ	विग्रेका तथा काम नलाग्ने जडिबुटीहरू पकाउदा बाल्न सकिन्छ वा मल बनाउन सकिन्छ। काम लाग्ने पदार्थहरू पुनः प्रयोगमा ल्याउन सकिन्छ। काम नलाग्ने र विग्रेका तथा सामानहरूलाई पुनः प्रयोग गर्नु पर्छ। काठका धुलोहरू पनि बेचन सकिन्छ जुन इन्धनको रूपमा प्रयोग हुन्छ। बोक्राको पनि इन्धन को रूपमा प्रयोग हुने भएकोले गर्दा बिक्रि हुन्छ।
२	तरल खेर पदार्थ	जडिबुटिहरू धुदा र उपकरणहरू सफा गर्दा निस्कने फोहोर पानिलाई एक खाडलमा जम्मा गरी खेत बारीमा प्रयोग गर्नपर्छ।
३	ध्वनी प्रदुषण	उत्पादनको क्रमाम निस्कने आवाजबाट वातावरणमा पर्न सक्ने प्रभावलाई न्यूनीकरण गर्न निम्नानुसारको व्यवस्था गर्न सकिन्छ: • मशिन जडान गर्दा फाउण्डेशन मजबुत गरी कम्पन कम गर्न पर्छ। • मशिनमा ग्रीज लुब्रिकेन्टहरू लगाइनु पर्छ जसले गर्दा कम आवाज निस्कन्छ। • कामदारहरूलाई एअर प्लग र अन्य सुरक्षात्मक उपकरणहरूको

		व्यवस्था गरिनुपर्छ। ध्वनी प्रदुषणका कारक मशिनहरूलाई सेड भित्रमात्र सञ्चालन गर्नुपर्छ
४	वायु प्रदुषण	धुवाँ धुलो र गन्ध न्युनीकरण गर्न निम्न उपायहरू अपनाउन सकिन्छः - उत्पादन कक्षमा एकजष्ट फ्यानको व्यावस्था गर्ने - धुलो नियन्त्रण गर्न डष्टकलेक्टरको व्यावस्था गर्ने - कामदारलाई मास्कको व्यावस्था गर्ने

सरसफाइ

उद्योगबाट निस्कने ठोस पदार्थहरू जडिबुटिका धुलो र टुक्राहरू हुन। यि बाहेक अरु विभिन्न कुरामा पनि ख्याल राख्नु पर्छः

- कारखाना मशिनहरू सरसफाई गरि बेला बेलामा मर्मत सम्भार गर्नु पर्छ।
- Good House Keeping Practice अपनाउनु पर्छ।
- पानीको राम्रोसंग प्रयोग गर्नुपर्छ।
- प्याकिङ्गको फोहर पनि राम्ररी व्यवस्ति ढंगले सफा गर्नु पर्छ।
- ग्लु पनि क्रिफायति तरिकाले प्रयोग गर्नुपर्छ र खेर गएका ग्लुलाई पनि व्यवस्ति तरिकाले फ्याक्नु पर्छ।

कामदारको सुरक्षा

- उद्योगहरूले विशेषगरी कामदारको सुरक्षामा ध्यान दिनुपर्छ। यी उद्योगले कामदारको स्वास्थ्यमा ध्यान नदिदा कामदारको स्वास्थ्यमा प्रतिकुल असर पर्न जाने गर्दछ। कामदारका लागि उचित पोशाक, मास्क, पञ्जा, जुता को व्यवस्था हुनुपर्छ।

बालश्रमको प्रयोग

- उद्योगहरूमा काम गर्ने कामदारका रूपमा कम उमेरका बालकहरू प्रयोग गर्न नपाइने। नेपाल ILOको सदस्य राष्ट्र पनि भएकोले गर्दा १५ वर्ष मुनिका बालबच्चालाई कामदारको रूपमा प्रयोग गर्न पाईदैन।

ट्रेनिङ्ग

- कामदारलाई आवश्यकता अनुसारको कामको तालिमको व्यवस्था गर्नु पर्छ।
- अग्नी नियन्त्रण गर्न अग्नी निवारका सिलिण्डर कारखानामा राख्न प्राथमिकता दिनु पर्छ।
- विद्युतीय तार जडान विषेश होशियारी अपनाउनु पर्छ।
- कामदारलाई आवश्यकता अनुसारको कामको तालिम र तहाँ रहेका सम्भावित जोखिम तथा असरहरू बारे जानकारी दिनु पर्दछ।
- उद्योगमा बिद्यमान जोखिमहरूबारे जानकारी दिएपछि त्यसबाट बच्ने उपाय तथा प्रयोग गर्ने साधनहरू र केहि भएमा के-के गर्ने र कसलाई सम्पर्क गर्ने जानकारी समेत दिनुपर्छ।
- कामदारलाई प्राथमिक उपचार सम्बन्धी तालिम दिनुपर्छ।

अग्नि तथा आकस्मिक घटना :

अग्नि तथा आकस्मिक घटनाबाट बच्न र बचाउन उद्योगस्थलमा पर्याप्त र उपयुक्त स्थानहरूमा अग्नी निवारक यन्त्र(Fire Extinguisher) तथा बालुवा र आगो निभाउन प्रयोग हुने उपकरणहरू राख्नु पर्छ। सबै कामदारलाई अग्नी निवारक यन्त्रहरू प्रयोग गर्न सिकाउनु पर्छ। विद्युतीय लाइनहरू(Electrical Wiring) को चेकजाँच ६-६ महिनामा गर्नुपर्दछ र प्रयोग हुने विद्युतीय स्विचहरूमा स्पार्क प्रुफ(Spark Proof) र पर्याप्त क्षमताका हुनुपर्छ।

हर्बल कच्चा पदार्थ

कटिङ्ग

वाष्पीकरण

तयार हर्बल उत्पादन

हर्बल आयल उद्योगका केहि तस्वीरहरु

- १ परियोजनाको नाम
२ वार्षिक उत्पादन क्षमता

हर्बल आयल

हर्बल आयल	३०००	लिटर

- ३ कारखाना स्थापना हुने स्थान
४ वार्षिक काम गर्ने समय

शहरी क्षेत्रहरू र आसपासका यातायात, विद्युत, सुलभ क्षेत्र
दैनिक ८ घण्टा, वार्षिक ३०० दिन

५ कुल पूँजी लागनी		९,६३५,८५५।०३
क) चालु पूँजी	९,६९९,८५५।०३	
ख) स्थिर पूँजी	७,९४४,०००।००	

६ वित्तिय संस्थाबाट ऋण		३,८५४,३४२।०९
क) दिर्घकालिन ऋण	३,९७७,६००।००	
ख) अल्पकालिन ऋण	६७६,७४२।०९	

७ मुनाफाको प्रतिफल प्रतिशतमा		५३
क) कुल पूँजी लागनीमा	५३	

८ पार बिन्दु		३४
क) प्रतिशतमा		३४
ख) मूल्यमा		६,९९५,९८०।५०

९ मुनाफा		५,९२९,०८७।५०
क) वार्षिक आमदानी	९,०००,०००।००	
ख) वार्षिक खर्च	९२,८७०,९९२।५०	

१० रोजगारी	जनामा	जम्मा	८

हर्बल आयल

शहरी क्षेत्रहरू र आसपासका यातायात, विद्युत, सुलभ क्षेत्र

औद्योगिक स्कीम

स्थिर पूँजी विवरण	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	३,५२०,०००।००
१ जग्गा ०।५ रोपनी	८	आना	४०००००	३,२००,०००।००	
जग्गा विकास	३,२००,०००।००	प्रतिशत	१०	३२०,०००।००	

२ निर्माण	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	८६९,०००।००
क) कारखाना (सेड)	१४००	वर्गफिट	३५०	४९०,०००।००	
ख) गोदाम घर	४००	वर्गफिट	३५०	१४०,०००।००	
ग) कार्यालय घर	४००	वर्गफिट	४००	१६०,०००।००	
घ) विद्युतिकरण				७९,०००।००	

३ मेशिन औजार	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	२,२०५,०००।००
क) S.S. JACKETED MANUFACTURING TANK WITH STIRRE	१	थान	६०,०००।००	६०,०००।००	
ख) TRANSFER PUMP	१	थान	१०,०००।००	१०,०००।००	
ग) BOTTLE DRYING MACHINES	१	थान	५०,०००।००	५०,०००।००	
घ) BOTTLE FILLING, SEALING AND WASHING MACHINE	१	थान	८०,०००।००	८०,०००।००	
ङ) BOTTLE FILLING MACHINES	१	थान	४०,०००।००	४०,०००।००	
च) FILTER PRESSES	१	थान	१५०,०००।००	१५०,०००।००	
छ) GLASS BOTTLES CONTAINERS	१	थान	१५,०००।००	१५,०००।००	
ज) LABEL GUMMING AND APPLYING MACHINES	१	थान	२०,०००।००	२०,०००।००	
झ) बोइलर	१	थान	४००,०००।००	४००,०००।००	
ञ) MIXERS (PLANETARY MIXER) AND OTHER CHEMICAL MACHINERY	१	थान	५०,०००।००	५०,०००।००	
ट) स्टोरेज ट्याकी	३	थान	२०,०००।००	६०,०००।००	
ठ) SCIENTIFIC APPARATUS AND LAB EQUIPMENT	२	थान	३०,०००।००	६०,०००।००	
ड) MIXERS (PLANETARY MIXER)	३	थान	१००,०००।००	३००,०००।००	
ढ) CAP SCREWING MACHINES				४००,०००।००	
ण) टान्सफर्मर,				३५०,०००।००	
त) खरपानी उपचार ट्याकी र उपकरण सहित, एकजस्ट पंखा, अग्नी निरोधक यन्त्र आदी				१००,०००।००	
थ) विविध				६०,०००।००	

४ फर्निचर तथा फिक्चर अफिस इकुपमेन्ट					१००,०००।००
५ उद्योग लगानी हुनु पूर्व खर्च					२५,०००।००
६ तथा उद्योग संचालन हुन अघिको खर्च					२५,०००।००

७ सवारी साधन (मोटरसाइकल)	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	१,२००,०००।००
मोटरसाइकल	१	थान	२००,०००।००	२००,०००।००	
डेलिभरी भ्यान	१	थान	१,०००,०००।००	१,०००,०००।००	

द	कुल स्थिर पूँजी					७,९४४,०००।००
	चालु पूँजी विवरण		परिमाण	एकाई	जम्मा	१,६९१,८५५।०३
क)	कच्चा माल मौज्जात		५	दिन	१५१,४५८।७१	
ख)	प्रशोधनमा रहने		२	दिन	७८,९९४।६८	
ग)	तैयारी माल मौज्जात		७	दिन	२७६,४८१।३९	
घ)	उधारेो विाक्री दिन		३०	दिन	१,१८४,९२०।२५	
	चालु पूजी लगानी					१,६९१,८५५।०३

कुल पूँजी लगानी	९,६३५,८५५।०३
कुल स्थिर पूँजी लगानी	७,९४४,०००।००
कुल चालु पूजी लगानी	१,६९१,८५५।०३

वार्षिक उत्पादन खर्च

स्थिर खर्च

१	ह्रास कटौती	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	४६३,९५०।००
क)	भवन	८६९,०००।००	प्रतिशत	५	४३,४५०।००	
ख)	मेशिन औजार	२,२०५,०००।००	प्रतिशत	१०	२२०,५००।००	
ग)	फर्निचर फिक्वर	१००,०००।००	प्रतिशत	२०	२०,०००।००	
घ)	सवारी साधन	१,२००,०००।००	प्रतिशत	१५	१८०,०००।००	

२	विमा १ प्रतिशतले (स्थिर मुल्यमा जग्गाको मुल्य बाहेक)					४४,२४०।००

३	ब्याज दिर्घकालिन ऋण	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	३१७,७६०।००
		३,१७७,६००।००	प्रतिशत	१०	३१७,७६०।००	३१७,७६०।००

४	अप्रत्यक्ष कर्मचारी	परिमाण	एकाई	दर	वार्षिक	
क)	ब्यबस्थापक	१	जना	२५०००	३०००००	९७५,०००।००
ख)	लेखापाल	१	जना	१८०००	२१६०००	
ग)	स्टोर किपर कम सेल्स म्यान	१	जना	१२०००	१४४०००	
घ)	पाले पियन	१	जना	७५००	९००००	
	उत्प्रेरण भाता, थप भाता				२२५०००	

५	कार्यालय खर्च					८८२,८००।००
क)	मसलन्द छपाई अफिस समान				२००,०००।००	
ख)	भाता परिवहन				५००,०००।००	
ग)	मर्मत संभार				१००,०००।००	
घ)	दस्तुर महशुल				१०,०००।००	
ड)	भैपरी तथा अन्य				५०,०००।००	
च)	स्थिर विद्युत खर्च	१०	केभिए	१९०	२२,८००।००	

६	लेखा परिक्षण					८,०००।००

७	कुल स्थिर खर्च					२,६९१,७५०।००

चल खर्च विवरण

द	कच्चा माल	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	९,०८७,५२२।५०
ख)	हर्बल आयलको लागि					
	कोकोनट	६००	के।जी	१,०००।००	६००,०००।००	
	अमला, निम आदी	१५००	के।जी	७५०।००	१,१२५,०००।००	
	पाम आयल	८००	के।जी	४,५००।००	३,६००,०००।००	
	टाला (Tallow Oil)	२०००	लि	१,५००।००	३,०००,०००।००	
	काष्टिक सोडा	४००	के।जी	१,५००।००	६००,०००।००	
	क्लर	०.०१	के।जी	४२,५००।००	४२५।००	
	परफ्युम	१.६७	के।जी	४,२५०।००	७०९।७५	
	पानी	५०००	लि	१।००	५,०००।००	
	प्याकिङ, लेबल, आदी	१०३०१।६८			१५०,०००।००	

९	प्रत्यक्ष कामदार	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	३७८,०००।००
क)	सुपरभाइजर	१	जना	१८,०००।००	२१६,०००।००	
ख)	दक्ष कामदार	१	जना	१५,०००।००	१८०,०००।००	
ग)	अर्धदक्ष कामदार	१	जना	९,०००।००	१०८,०००।००	
घ)	अदक्ष कामदार	१	जना	७,५००।००	९०,०००।००	
		४	जना			

१०	उत्पादन तथा अन्य खर्च	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	४७३,६४०।००
क)	भुस	२००००	के।जी	४	८०,०००।००	
ख)	विद्युत	१९२००	युनिट	६।७	१२८,६४०।००	
ग)	पानी				१५,०००।००	
घ)	मर्मत सम्भार				१००,०००।००	
ङ)	जगेडा पार्ट पूजा आदी				५०,०००।००	
च)	अन्य				१००,०००।००	

११	ब्याज अल्पकालिन ऋण	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	२४०,०००।००
		६७६,७४२।०१	प्रतिशत	१०	६७,६७४।२०	

१२	कुल चल खर्च					१०,१७९,१६२।५०

१३ कुल बार्षिक उत्पादन खर्च

१२,८७०,९१२।५०

	आम्दानी विक्री विवरण	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	१८,०००,०००।००
क)	हर्बल आयल	३०००	लिट्र	६,०००।००	१८,०००,०००।००	

मूनाफा

५,१२९,०८७।५०

बार्षिक बिक्रीबाट आम्दानी

१८,०००,०००।००

बार्षिक उत्पादन खर्च

१२,८७०,९१२।५०

वित्तीय विश्लेषण ऋलक

पार विन्दु

पार विन्दु प्रतिशतमा

३४

पार विन्दु मूल्यमा

६,१९५,१८०।५०

कच्चा माल मूल्य १० प्रतिशत बढेमा

कच्चा मालको मूल्य

९,९९६,२७४।७५

कुल चल खर्च

११,०८७,९१४।७५

कुल स्थिर खर्च

२,६९९,७५०।००

विक्रीबाट आम्दानी

१८,०००,०००।००

पार विन्दु

प्रतिशतमा

३९

पार विन्दु कच्चा पदार्थको मूल्य १० प्रतिशत घटेमा

कच्चा मालको मूल्य

८,१७८,७७०।२५

कुल चल खर्च

९,२७०,४१०

कुल स्थिर खर्च

२,६९९,७५०।००

विक्रीबाट आम्दानी

१८,०००,०००।००

पार विन्दु

प्रतिशतमा

३१

प्रतिफल विश्लेषण

लगानीको प्रतिफल

प्रतिशतमा

५३

स्वलगानीको प्रतिफल

प्रतिशतमा

८९

नगद प्रवाह विश्लेषण

वर्ष	वार्षिक उत्पादन क्षमता प्रतिशतमा	विक्रीबाट आम्दानी
१ वर्ष	५०	९,०००,०००।००
२ वर्ष	६०	१०,८००,०००।००
३ वर्ष	७०	१२,६००,०००।००
४ वर्ष	८०	१४,४००,०००।००
५ वर्ष	९०	१६,२००,०००।००